

разом з прискоренням демократичного процесу всередині країни, з прискоренням формування громадянського суспільства.

Література:

1. Українська політична нація: генеза, стан, перспективи / За ред. В.С.Крисаченка. – К.: НІСД, 2003. – 632 с.

*Кононенко В. П.
(Вінниця, ВДПУ)*

ПОЛІТИЧНА МЕНТАЛЬНІСТЬ УРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Вагомим феноменом життя політичної сфери українського суспільства є вплив на нього ментальних рис, що робить вивчення цього історичного процесу у контексті євроінтеграції актуальною науковою проблемою. Серед найновіших досліджень з даної тематики є праці „Європейські перспективи України – досвід країн Вишеградської групи та Балтії” за ред. В. Довгича, О. Неприцького „Формування європейської ідентичності в українському суспільстві”, А. Прохорова „Євроінтеграція – стратегічний курс України” та ін.

Загальновідомо, що фактів ментальності політичної сфери суспільства є нескінченна множина, тому у даній статті досліджуються тенденції у розвитку політичної ментальності та поглиблюється вивчення вище зазначеного у контексті євроінтеграційних процесів. Менталітет – „пласт людської свідомості, котрий є невідрегульованим, логічно не виявленим, далеко не усвідомленим, прихованим від самих його носіїв”. Якщо за умовним поділом суспільство поділяється на духовну, політичну та соціально-економічну сфери, де політична сфера суспільства визначає шляхом адміністрування значну частину життя двох інших сфер, то менталітет є стереотипом мислення, мови та поведінки, як у політичній, так і в інших сферах суспільства. У свою чергу, ментальні риси є наслідком історичного суспільного розвитку та розвитку природи.

На території сучасної України проходила велика кількість історичних процесів часто відірваних від європейського контексту, і пов'язаних зі Сходом, які визначали ментальні риси політичної сфери українського суспільства. Після відродження власної державності у свідомості українського народу залишився складний набір стереотипів самоусвідомлення, де переплелися наслідки дохристиянського життя давніх слов'ян, впливу візантійської ортодоксальної церковно-культурної традиції, степових народів, католицизму, пропаганди створення „єдиного радянського народу”, захисної реакції плекання національної самобутності, різного розвитку історико-географічних регіонів України.

Вище зазначене свідчить, що на сучасному етапі розвитку політичній сфері українського суспільства притаманні різноманітні та суперечливі

ментальні риси, що характеризуються політичною активністю, одновекторністю, багатовекторністю й аполітичністю. З цього випливає, що широкий спектр ментальних рис та їхня суперечливість є найголовнішою особливістю української політичної ментальності, яка у великій мірі, як уже було відмічено, визначає ставлення українських громадян до євроінтеграційних процесів. На нашу думку, існує три найголовніші особливості ставлення українських громадян до євроінтеграційних процесів, які визначаються ментальністю. Першою особливістю є політична амбівалентність, яка полягає у тому, що українці одночасно хочуть бути в усіх інтеграційних процесах: хочуть вступити до ЄС і не втратити зв'язків з Росією. Так, за опитуванням Центру Разумкова у листопаді 2004 р. 32% респондентів підтримали вступ до ЄС, відмову від членства у НАТО та збереження і розвиток добросусідських відносин з Росією, 17% підтримали вступ до ЄС, добросусідські відносини з Росією та членство у НАТО.

Наступною характерною рисою української громадської думки є те, що надзвичайно велика частина опитаних не визначилася зі своєю позицією стосовно питання: „Чи згодні ви з тим, що Україна має вступити до ЄС чи НАТО?”. У 2001 р. частка громадян України, які не визначилися з цього приводу за дослідженням Інституту соціології НАН України становила 34,4 %, 2002 – 36,1 %, 2002 – 40,1 % і приблизно такою залишається до сьогоднішнього дня. Третьою особливістю ментальності є надзвичайно велика регіональна відмінність у ставленні до євроінтеграційних процесів.

Так, поділ вітчизняних „єврооптимістів” та „євроскептиків” майже не залежить від поділу населення за соціальними групами, рівнем освіти, віковими чи майновими критеріями, а насамперед за регіональними ознаками. Це яскраво спостерігалось під час президентських виборів 2004 р., коли прозахідні громадяни України, які підтримували В. Ющенка та проросійські симпатки В. Януковича різнилися за регіональною приналежністю.

Отже, політична ментальність українського суспільства має великий спектр рис, деякі з них є протилежними. Це спричинює амбівалентність громадської думки, високий відсоток невизначеності щодо євроінтеграції, збочі регіональні відмінності в українському суспільстві.

*Кралуок П.М. – д-р філос. н.
(Національний ун-т “Острозька академія”)*

**ФІЛОСОФСЬКА ДУМКА СХІДНОСЛОВ'ЯНСКИХ НАРОДІВ
ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗКИ ІЗ ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКОЮ ФІЛОСОФІЄЮ**
До східнослов'янських народів відносять росіян, українців та білорусів. Щодо самого поділу на східних, західних та південних слов'ян – то, на нашу думку, є відображенням етнічних процесів, які завершилися